

REGERINGEN

Regeringsbeslut

III:3

2010-07-15

S2010/5354/ST (delvis)

Socialdepartementet

Hjälpmedelsinstitutet

Box 510

162 15 Vällingby

Uppdrag om Bo bra på äldre dar

2 bilagor

Regeringens beslut

Hjälpmedelsinstitutet får i uppdrag att leda ett program Bo bra på äldre dar som under åren 2010–2011 ska stödja nytänkande och utveckling av boende för äldre.

Hjälpmedelsinstitutet får för detta rekvirera 50 000 000 kr från Boverket. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 5:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, anslagspost 10. Högst 4 500 000 kronor får användas för Hjälpmedelsinstitutets egna kostnader för ledning, administration och utvärdering av programmet t.o.m. 1 december 2012. Programmet ska genomföras enligt de riktlinjer som anges i *bilaga 1* och med beaktande av de villkor som anges i *bilaga 2*.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) i årliga delrapporter tillsammans med årsredovisningen. Slutredovisning ska ske senast 1 december 2012. Medel som inte används återbetalas till Boverket senast den 1 december 2012.

Ärendet

Äldreboendedelegationen bedömde att både bostäder och närmiljö i det vanliga bostadsbeståndet och i de särskilda boendeformerna för äldre enligt 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) behöver utvecklas. Bostäderna behöver svara mot de önskemål som kommande årens grupper av äldre personer har men också mot de behov som många äldre personer i hög ålder får. Hemmet blir allt oftare också den plats där allt mer av vård och omsorg för äldre kommer att utföras. Användningen av teknik ökar, som stöd för den enskilde i dagliga aktiviteter, som stöd för trygghet och säkerhet och allt oftare som stöd i vård och omsorgsarbete. På samma gång som det är viktigt att boendemiljön stödjer och uppmuntrar egen

aktivitet och autonomi så behöver boendemiljön fungera också när ohälsan tilltar och beroendet av stöd från närstående eller personal i vård- och omsorgsarbete ökar.

Det behövs nya och framsynta idéer om hur boende för äldre både i enpersonshushåll och i tvåpersonshushåll kan utformas. Den vanliga bostadsmiljön behöver tänkas igenom så att det blir möjligt för dem som önskar det att kunna bo kvar och känna sig trygga så länge som möjligt. De särskilda boendeformerna behöver utvecklas för att erbjuda ett tryggt, stimulerande och värdigt boende för personer i olika livssituationer. Det kan handla om att tänka på vad som är bäst t.ex. för personer med demenssjukdom, för personer som vårdas i livets slutskede, för dem som behöver rehabiliteringsinsatser eller återhämta sig efter akut sjukdom eller för dem som behöver en vistelse för kortare perioder för att avlasta anhöriga. Det centrala i planeringen för framtidens äldreboende måste vara att bostaden och närmiljön ska erbjuda de boende en livsmiljö där det går att känna trygghet, säkerhet, livsglädje och värdighet hela livet.

Regeringen vill med detta uppdrag skapa möjligheter att genom ett riktat stöd till lokalt programarbete och arkitekturtävlingar stimulera kreativitet och nytänkande i planeringsprocesserna för att äldre personer ska kunna erbjudas attraktiva och funktionella boendeformer. Stöd ska även lämnas till kommunala initiativ i fråga om enkelt avhjälpna hinder i bostäder och närmiljön för äldre.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Jessica Lundahl

Kopia till

Boverket
Socialstyrelsen

Närmare om programmets inriktning

Hjälpmedelsinstitutet ska leda ett program Bo bra på äldre där som under åren 2010–2011 ska stödja nytänkande och utveckling av boende för äldre. Programmet innehåller tre huvudinriktningar. Stöd kan utlysas vid flera tillfällen under perioden.

1. Stöd till arkitekttävlingar

Hjälpmedelsinstitutet ska stödja kommunala arkitekttävlingar om boende för äldre.

Stödet ska vara riktat till sådana lokala tävlingsprogram som syftar till att projektet också ska genomföras. Det är särskilt angeläget att stödja kreativ arkitektur i fråga om t.ex. hög boendekvalitet, trygghet och tillgänglighet vid försämrade funktionsförmåga, god boendeekonomi, användning av teknik och hjälpmedel samt god arbetsmiljö för vård- och omsorgspersonal.

2. Stöd till förstudier m.m.

Hjälpmedelsinstitutet ska stödja kommunala behovsinventeringar eller andra förstudier inför planerat byggande av äldreboende inför nybyggnad eller ombyggnad av befintliga bostadsområden.

Stödet ska riktas till sådana förstudier eller andra förberedande arbeten t.ex. intervjuundersökningar som ger kommunen behövligt underlag för att komma vidare i konkreta projekt eller i sin bostadsplanering för äldre.

3. Stöd till projekt kring den fysiska och regionala planeringen

Hjälpmedelsinstitutet ska i samråd med Boverket och Sveriges Kommuner och Landsting, stödja kommunala initiativ att med utgångspunkt från den äldre befolkningens behov i form av tillgängliga och användbara bostäder.

Stimulansmedlen kan användas t.ex. för

- stimulansåtgärder kring information om och strukturerad tillsyn av arbetet med enkelt avhjälpta hinder,
- kartläggningar och inventeringar av tillgänglighet och användbarhet,
- strategiska insatser i anslutning till den fysiska kommunala och regionala planeringen,
- utvecklingsarbete och innovation kring anpassningar i det befintliga bostadsbeståndet,
- uppföljning och utvärdering av insatser inom området.

Urvalskriterier – villkor som ska vara uppfyllda

- Ansökan ska vara politiskt förankrad hos samtliga sökande kommuner och beslutad i behörig instans hos övriga medsökande.
- Ansökan ska innehålla beskrivning av hur verksamheten ska följas upp och utvärderas.
- Ansökan ska innehålla en redogörelse för hur brukarmedverkan ska tillgodoses.
- Vid urvalet ska i första hand förslag som innehåller innovativa lösningar ges stöd.

Hjälpmedelsinstitutets uppgifter

Hjälpmedelsinstitutet ska inrätta en beredningsgrupp som ska ta fram bedömningskriterier för de medel som ska utlysas enligt punkt 1 och 2 ovan. Vidare ingår att informera om möjligheterna att söka bidrag och att följa och informera om pågående satsningar.

Hjälpmedelsinstitutets beslut kan inte överklagas.

Villkor för beviljade projektmedel

Regeringen har beviljat Hjälpmedelsinstitutet medel för ett program Bo bra på äldre dar. Nedan redovisas de villkor som gäller för stödet. Hjälpmedelsinstitutet godkänner dessa villkor i och med rekvisition av beviljade medel.

1. Kontakt med Socialdepartementet

Ta alltid kontakt med Socialdepartementet

- om verksamheten inte kommer igång i tid,
- om Ni behöver göra förändringar i verksamheten i förhållande till det överenskomna,
- om Ni behöver anstånd med er redovisning.

2. Rekvisition av medel

Om inget annat framgår av beslutet får beviljade medel rekvireras omgående.

Beviljade medel rekvireras genom en skrivelse till Boverket. Skicka samtidigt med protokollsutdrag där det framgår vem som är behörig firman-tecknare. Rekvisition ska göras senast sex månader från det medlen får rekvireras.

3. Särredovisning av projektets ekonomi

Verksamhetens ekonomi ska kunna särredovisas i förhållande till huvudmannens övriga verksamhet.

4. Ekonomisk redovisning

Hjälpmedelsinstitutet ansvarar för att redovisning sker enligt vad som anges i beslutet. Samma villkor bör Hjälpmedelsinstitutet uppställa vid beviljande av projektmedel.

Den ekonomiska redovisningen ska

- visa vilken tid den avser,
- visa en specifikation av verksamhetens totala inkomster och utgifter,
- vara underskriven i original av extern revisor.

Socialdepartementet godkänner inte utdrag ur hela Hjälpmedelsinstitutets balans- eller resultaträkning som redovisning. Socialdepartementet granskar alla redovisningar. Vid behov kan en fördjupad granskning genomföras. Ytterligare information kan i sådant fall begäras in.

5. Redogörelse för projektet

En beskrivning av verksamheten ska lämnas in tillsammans med den ekonomiska redovisningen.

Redovisningen ska beskriva

- den verksamhet som genomförts med stöd av bidraget,
- vilka resultat som uppnåtts och hur de förhåller sig till målen,
- orsaker till avvikelser om sådana föreligger,
- vilka eventuella förändringar som behöver göras i tidigare uppgjorda planer, och
- planerna för fortsättning, spridning av erfarenheter, utprovade arbetssätt eller modeller etc.

6. Återbetalningsskyldighet

Bidraget ska betalas tillbaka

- om stödet inte har förbrukats inom angiven tid eller för avsett ändamål,
- om mottagaren inte inom föreskriven tid har lämnat redovisning enligt punkt 4 och 5 ovan, och
- om mottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att stimulansbidrag har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta.

De medel som inte använts för det ändamål som bidraget avser ska, om inte särskilda skäl föreligger, återbetalas till Boverket i samband med slutredovisningen.

7. Rätt att sprida information om projektet nationellt och internationellt

Regeringen har rätt att sprida information om projektet, dess arbete och resultat både nationellt och internationellt.

Vid publicering av material från projektet ska framgå att stöd utgått från regeringen.

8. Konkurrensaspekter

I förhållande till olika marknadsaktörer på området är det viktigt att Hjälpmedelsinstitutet vid genomförandet av satsningen tar hänsyn till konkurrensintresset. Likabehandling och öppenhet ska eftersträvas i största möjliga utsträckning. Vidare gäller att åtgärder där medel utnyttjas på ett sätt som innebär stöd till företag i den bemärkelse som framgår av artikel 87.1 i EG-fördraget ska beviljas inom ramen för gemenskapens bestämmelser om stöd av mindre betydelse, s.k. försumbart stöd. Bestämmelserna i §§ 18–20 i förordningen (1988:764) om statligt stöd till näringslivet ska därvid särskilt beaktas.